

DEN NYA SJÖORMEN

av kommendörkapten Bertil Erkhammar

Undervattensvapen — ubåtar och minor — övervattensstridskrafter och helikoptrar, attack- och spaningsflyg, samt utefter kusten grupperat fast och rörligt kustartilleri svarar för det marina djupförsvaret. Bakom denna yttre mur står armén beredd att möta den angripare som eventuellt lyckats ta sig i land. En viktig komponent i det marina djupförsvaret är ubåten. De farvatten som omger oss har för ubåtsoperationer gynnsamma

djup-, temperatur-, salthalts- och strömförhållanden. Ubåtarna har i många avseenden lättare än andra försvarssystem att verka i oss omgivande havsområden. Ubåten Sjöormen är den 35:e ubåten som sjösatts vid Kockums. Den första sjösattes 1914. En namne till vår nya Sjöorm sjösattes 1941. Med den nya attackubåten SJÖORMEN har vårt försvar tillförts ett vapensystem av högsta internationella klass.

Slagkraft

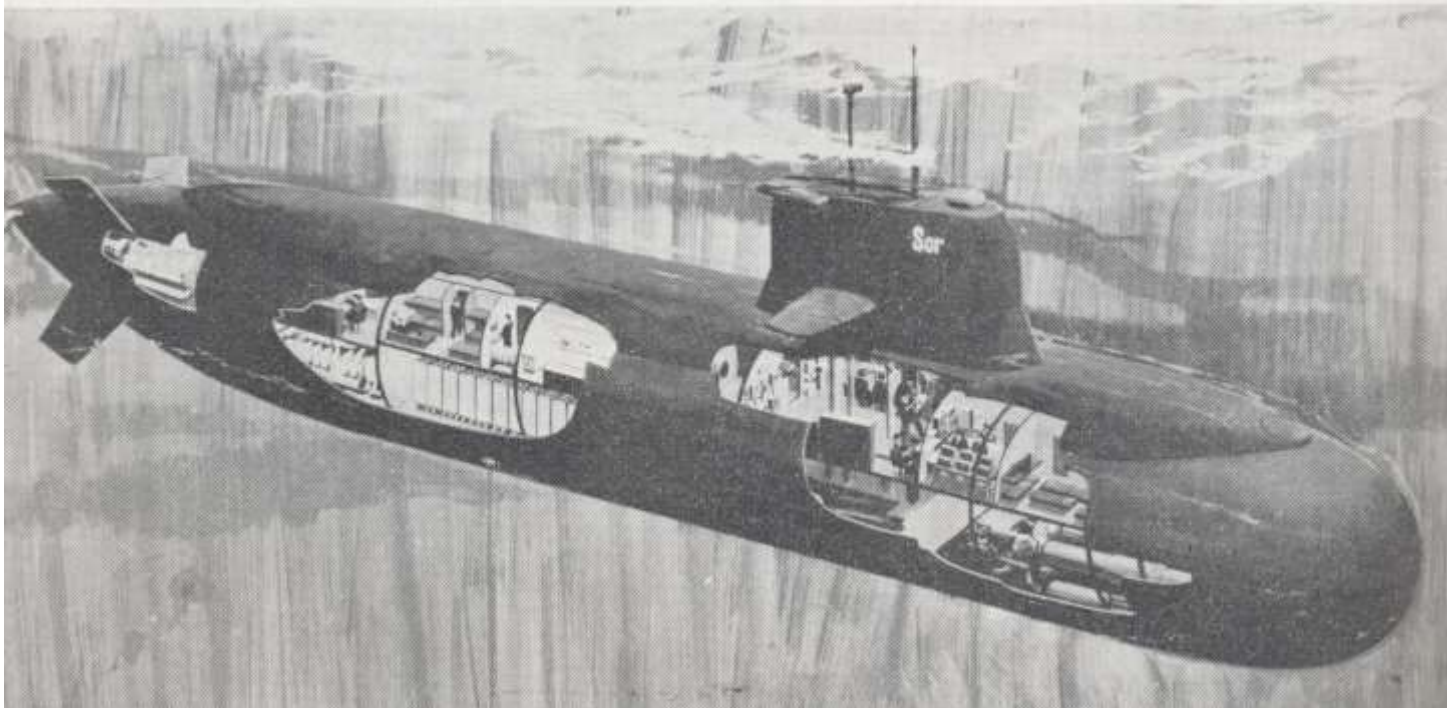
Vår nya attackubåt besitter en stor slagkraft. Dess vapen utgörs av fjärrstyrda torpeder av olika typer samt av minor. Torpederna kan insättas såväl mot övervattensfartyg som ubåtar. En datastyrd elektronisk eldledning och nya torpeder har möjliggjort avsevärt ökade räckvidder och samtidigt ökat träffverkan. Inte bara eldledningen utan även radar-, hydrofon- (aktiv och passiv) och radioutrustning m. m. är av modernaste snitt. Den nya eldledningen möjliggör

helt dolda torpedanfall utan utnyttjande av periskop och radar.

Uthållighet

Sjöormens framdrivningsmaskineri är av konventionell typ, det vill säga den elektriska energin till motorerna kommer i uläge från blybatterier och vid snorkling eller övervattensgång från två dieselgeneratoraggregat. De nya blybatterierna har betydligt större kapacitet än tidigare ubåtsbatterier. Effektiv tid i operationsområdet har härigenom avse-

Ubåten "Sjöormen" är på 1100 ton. Längd: 51 m. Bestyckning: Fjärrstyrda torpeder och minor. Besättning: 23 man.

vårt ökat. Alla förråd ombord är dimensionerade för att möjliggöra operation helt i uläge under mycket lång tid.

Dolt uppträdande

En vattenkyld elektromotor — den första i sitt slag — driver en fembladig långsamt roterande propeller, som ger ubåten hög fart och samtidigt tyst gång. Hela skrovet är ljudisolerat på insidan för att minska intensiteten hos utträngande ljud. Ubåten måste i alla avseenden vara tystgående. Den får ej störa egen hydrofonlyssning eller höras av fienden.

Stryktålighet

Hela skrovet är beräknat och konstruerat för att tåla såväl stora djup som explosionspåkänningar från sjunkbomber.

Varje komponent ombord är fastsatt till sitt underlag på dämpningselement — fjädrar eller gummidämpare — vilka mildrar stötpåkänningar och vibrationer på såväl människor som känslig materiel ombord.

God manöverförmåga

Två däck har kunnat inrymmas inom en diameter av sex meter. Härigenom har ubåten kunnat göras kort (50 m) och manöverbilig. Styrningen sker med fyra kryssroder, dvs. diagonalt ställda roder belägna längst akter. Manöverförmågan i djupled har ytterligare förbättrats genom rörliga tornroder. Det droppformade skrovet ger utmärkta fart- och manöveregenskaper.

Elitbesättning

Tack vare en långt driven rationalisering har besättningen kunnat minskas avsevärt. Sjöormens föregångare, den cirka 800 ton stora ubåten Draken har 36 mans besättning. På den 300 ton större Sjöormen har besättningen kunnat minskas till 23 man. Ubåtens olika funk-

tioner fjärrmanövreras och övervakas från ett fåtal paneler i manöverrum och maskincentral. Endast fyra man engageras åt gången under normal drift med ubåten. 5 officerare, 6 underofficerare, 10 underbefäl och 2 meniga bor bekvämt i små, men trivsamt inredda 4—6 mans hytter. Normal matlagning förekommer inte ombord. Man uppvärmer endast prefabricerad och djupfrost föda.

Effektiva säkerhetsanordningar har installerats ombord. Sjöormen är som övriga svenska ubåtar försedd med plattformar för Belos räddningsklocka. Den har också utrustats med sluss och trumma för individuell utstigning samt livflottar, telefon- och radiobojar för kommunikation med ytan. Besättningen är handplockad och specialtestad för sina uppgifter ombord. Alla har frivilligt sökt ubåtstjänsten.

*

Kockums Mekaniska Verkstads AB är huvudleverantör för de fem ubåtar av Sjöormen-klass som f. n. är under byggnad. Två av fartygen byggs vid Karlskronavarvet AB. Ubåtarna byggs enligt en helt ny metod. Man gör huvuddelen av utrustningsarbetet inomhus i en välutrustad verkstad. Ubåten byggs i sektioner, som svetsas samman och transporteras till stapelbädden för sjösättning. Byggmetoden har visat sig ge både bättre kvalitet och lägre pris. I dagens prisläge kostar en ubåt av typ Sjöormen cirka 50 milj. kronor. Över hälften av denna summa går till arbetslöner medan resten till största delen går åt för att betala materiel som tillverkats i Sverige.

Man vågar konstatera att vi med ubåten Sjöormen har fått ett vapensystem med avsevärd aktiv livslängd, stor slagkraft, god driftsekonomi och relativt små underhållskostnader.

”Sveriges Flotta”, nr 2-1967.